

Rozhodnutí Nejvyššího soudu ČSR ze dne 20.10.1959, sp. zn. 4 Tz 36/59, ECLI:CZ:NS:1959:4.TZ.36.1959.1

Číslo: 1/1960

Právní věta:

Předběžné projednání obžaloby musí především zjednat nápravu, jestliže prokurátor přecenil stupeň nebezpečnosti některých činů pro společnost, což se projevuje škodlivě především v tom, že jsou projednávány před soudem i případy, které lze účinněji vyřídit mimosoudně. V tomto stadiu trestního řízení je proto třeba i v zájmu toho, aby nedošlo k přecenění stupně nebezpečnosti činu pro společnost, dbát všestranného objasnění osoby pachatele a náležitého objasnění skutku i všech dalších okolností (dodržení procesních předpisů apod.) významných pro posouzení věci. V případech, kdy důkazy vykonané v přípravném řízení ani po jejich zhodnocení nemohou dát soudu dostatečný podklad pro rozhodnutí věci v hlavním líčení, je třeba, aby soud zjednal nápravu buď vrácením věci prokurátoru k došetření při předběžném projednání obžaloby nebo, pokud tak neučinil, aby sám doplnil procesní materiály za účelem náležitého objasnění věci.

Předseda senátu si však může již před předběžným projednáním obžaloby opatřit potřebná vysvětlení (§ 198 odst. 2 tr. ř.) tak, aby mohl popřípadě věc zastavit (§ 192 tr. ř.) nebo postoupit věc jinému orgánu (§ 194 tr. ř.) k mimosoudnímu vyřízení.

Soud: Nejvyšší soud ČSR

Datum rozhodnutí: 20.10.1959

Spisová značka: 4 Tz 36/59

Číslo rozhodnutí: 1

Číslo sešitu: 1

Typ rozhodnutí: Rozhodnutí

Hesla: Čin menšího významu, Dokazování, Mimosoudní projednání věci, Obžaloba, Postoupení věci, Předběžné projednání obžaloby, Recidiva, Zastavení trestního stíhání

Předpisy: 86/1950 Sb. § 245 88/1950 Sb. § 35a 64/1956 Sb. § 2

§ 192

§ 198

§ 199

§ 293

§ 296

Druh: Rozhodnutí ve věcech trestních

Sbírkový text rozhodnutí:

Obžalovaný, který osídlil domek v pohraničí, v němž byla provedena sice vnitřní elektrická instalace, chyběla však instalace vnější (zapojení na síť), žádal o zapojení na síť, k čemuž došlo 23. července 1958, kdy údržbář státních statků, u nichž je obžalovaný zaměstnán, provedl svod elektřiny ze sítě do rozvodné skříně. Přesto, že nebyl ještě zamontován elektroměr, obžalovaný si provedl sám napojení vnějšího a vnitřního vedení a tak od konce července do 4. prosince 1958 v domku čp. 5 v Korkusově Huti, okres Vimperk, neoprávněně bez evidence odebíral elektrický proud pro účely své domácnosti, čímž se ke škodě Energetických rozvodných závodů v Čes. Budějovicích obohatil nejméně o 150 Kčs.

Lidový soud ve Vimperku uznal obžalovaného vinným trestným činem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 245 odst. 1 písm. a) tr. zák. a odsoudil ho k trestu nápravného opatření na 10 (deset) měsíců se srážkou jedné čtvrtiny (25 %) z odměny, náležející mu za práci. Tento rozsudek nabyl právní moci.

Nejvyšší soud ke stížnosti pro porušení zákona podané předsedou Nejvyššího soudu vyslovil porušení zákona v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř., rozsudek lidového soudu v celém rozsahu zrušil a věc vrátil okresnímu prokurátoru ve Vimperku k došetření.

Z odůvodnění:

Lidový soud posoudil jednání obžalovaného jako trestný čin rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví a ne jako přestupek podle § 35 tr. zák. spr. s odůvodněním, že nešlo o čin malého významu zejména proto, že krádež elektrického proudu je na tamním okrese častým zjevem a obžalovaný byl dvakrát trestán pro majetkové delikty.

Předseda Nejvyššího soudu ve stížnosti pro porušení zákona uvádí, že lidový soud porušil zákon v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř., ježto náležitě neobjasnil, zda skutek, pro který byl obžalovaný stíhán, není jen přestupkem rozkrádání majetku v socialistickém vlastnictví podle § 35a tr. zák. spr., a to dokonce tak malé závažnosti, že by bylo namístě, aby o věci rozhodoval jiný orgán, než soud.

Nejvyšší soud přezkoumal v rozsahu uvedeném v § 293 odst. 1 tr. ř. správnost všech výroků napadeného rozhodnutí i řízení, které mu předcházelo, a shledal, že zákon byl porušen ve směrech uplatňovaných stížností pro porušení zákona, neboť již v řízení přípravném nebyla věc náležitě objasněna. Nebylo především přihlédnuto k obhajobě obžalovaného, že se po provedení vnější instalace dvakrát až třikrát marně dožadoval u výběřčího, který chodil k sousedovi vybírat za proud, aby mu byl namontován elektroměr. Zjištění pravdivosti této obhajoby výsledkem zmíněného výběřčího bylo by důležité pro posouzení zda se obžalovaný rozhodl odebírat elektrický proud načerno až teprve, když nemohl dosíci namontování elektroměru. I když neoprávněně odebírání proudu nelze ani za takových okolností schvalovat, nebyla by obhajobou tvrzená skutečnost bez významu pro posouzení míry zavinění obžalovaného a tím i pro posouzení, zda se nejedná o čin malého významu, a proto o přestupek podle § 35a tr. zák. spr. Skutečnost, zdůrazněná napadeným rozsudkem, že nejde o čin malého významu a tudíž ani o přestupek jen proto, že byl obžalovaný již dvakrát trestán za majetkový delikt, svědčí o nesprávném přístupu k věci, když si lidový soud a v řízení přípravném prokurátor, nezjistili z příslušných spisů o předchozím odsouzení obžalovaného, za jaké majetkové delikty byl odsouzen. Krátkodobé tresty uložené obžalovanému před třemi lety nesvědčí o tom, že by se bylo tehdy jednalo o závažnější trestné činy. Je dokonce otázka, zda se nejednalo o činy, které by nyní podle novely k trestnímu zákonu a k trestnímu zákonu správnímu byly jen přestupky.

Uvážení těchto závažných okolností vzhledem k tomu, že se obžalovaný neoprávněně obohatil pouze o částku 150 Kčs, bylo tím nutnější, že se jedná o dělníka s dobrou pracovní morálkou. Ani soud, ani prokurátor neuvážili, že skutečnost, že obžalovaný je náchylný k požívání alkoholu, může pramenit z prostředí, v němž po větší část života žil, než se jako emigrant vrátil do vlasti a že je třeba především

uplatnit na obžalovaném výchovné působení, jehož nelze při činu malého významu dosíci nepodmíněným trestem, byť i trestem nápravného opatření, jehož důsledky může být nepříznivě dotčena početná rodina obžalovaného. Prokurátor v přípravném řízení a soud při předběžném přijímání obžaloby neuvážil dostatečně, zda se obžalovaný nedopustil skutku, který bylo namístě stíhat u jiného orgánu než před soudem (§ § 194, 199 odst. 2 tr. ř.).

Ježto prokurátor ani soud náležitě věc neobjasnili, nezjistili všechny okolnosti rozhodné pro náležité posouzení věci a tyto okolnosti dostatečně neuvážili, porušili zákon v ustanovení § 2 odst. 7 tr. ř.

Účelem předběžného projednání obžaloby je zabránit, aby nikdo nebyl bez dostatečných důvodů postaven před soud a tedy také aby nebyly před soudem projednávány případy, které lze účinněji vyřídit mimosoudně.

Předběžné projednání obžaloby musí především zjednat nápravu, jestliže prokurátor přecenil stupeň nebezpečnosti některých činů pro společnost, což se projevuje škodlivě především v tom, že jsou projednávány před soudem i případy, které lze účinněji vyřídit mimosoudně. V tomto stadiu trestního řízení je proto třeba i v zájmu toho, aby nedošlo k přecenění stupně nebezpečnosti činu pro společnost, dbát všestranného objasnění osoby pachatele a náležitého objasnění skutku i všech dalších okolností (dodržení procesních předpisů apod.) významných pro posouzení věci. V případech, kdy důkazy vykonané v přípravném řízení ani po jejich zhodnocení nemohou dát soudu dostatečný podklad pro rozhodnutí věci v hlavním líčení, je třeba, aby soud zjednal nápravu buď vrácením věci prokurátoru k došetření při předběžném projednání obžaloby nebo, pokud tak neučinil, aby sám doplnil procesní materiály za účelem náležitého objasnění věci.

Předseda senátu si však může již před předběžným projednáním obžaloby opatřit potřebná vysvětlení (§ 198 odst. 2 tr. ř.) tak, aby mohl popřípadě věc zastavit (§ 192 tr. ř.) nebo postoupit věc jinému orgánu (§ 194 tr. ř.) k mimosoudnímu vyřízení.

Bylo proto nutno napadené rozhodnutí zrušit. Ježto okolnosti, z nichž by bylo lze posoudit, zda byl obžalovaný jako pachatel trestného činu důvodně postaven před soud, nebyly náležitě objasněny v přípravném řízení a již toto řízení trpělo naznačenými nedostatky, dospěl Nejvyšší soud k závěru, že je namístě, aby prokurátor věc ve vytčených směrech došetřil, jsa přitom vázán právním názorem Nejvyššího soudu (§ 296 odst. 4 písm. a) tr. ř.).